

ISTENTISZTELETEINK MEGÚJULÁSA

A testvérgyűlések témái

BEVEZETÉS

Kedves Testvérek!

Kérünk benneteket, hogy az itt következő négy témát testvérgyűlés-sorozaton beszéljétek meg. Fontos, hogy a prédikátor vezetésével tartott megbeszélésen és imaórán a tisztviselőkar elkötelezze magát az istentiszteleteinket érintő megújulás és reformáció mellett. Közös könyörgéssel folyamodjunk Isten segítségéért, hogy a gyülekezet megértse az egyes kérdések jelentőségét, és kitartást tanúsítson a szükséges javítások „meghonosításában”. A testvérgyűléseket megszakítás nélküli sorozatban, két-három hetenkénti vagy havonkénti rendszerességgel tartjuk. Kívánatos, hogy június végéig minden gyülekezet megtartsa mind a négy testvérgyűlést.

Kérjük, tekintsétek úgy az istentiszteleti megújulás kérdését, mint amely szoros kapcsolatban van az őszi küldöttgyűlésen meghirdetett előkészületi évvel, valamint az egyház rendeltetésével és szolgálatával kapcsolatos szemléletváltással és gyakorlati átalakulással, amiről ugyancsak a küldöttgyűlésen hallhattunk. Nem szabad egyszerűen csak az istentiszteleti szabályok kérdéseként kezelni ezt a témát. Istentiszteleteink Isten Igéjéhez igazított, valódi megújulása a cél.

Komoly jelentősége van ennek személyes lelki növekedésünk, valamint az evangelizáció szempontjából. Az istentiszteletek a közösség hitének a tükré. Ha biblikus és étellel telített a tartalmuk, ha Istenhez méltó, tiszteletteljes, szép rend jellemzi ezeket az alkalmakat, akkor ez egy élő, a Krisztussal való közeli találkozáshoz készülő közösségről tanúskodik. Azonban ha élettelen, formális és tiszteletlenül hanyag, rendetlen az istentisztelet, akkor ez a gyülekezet laodiceai lelkiállapotáról árulkodik. A megszokás nagy hatalom, ami könnyen együtt jár a lelki vaksággal és a kényelemszerető lelki restséggel. Sokszor mi magunk nem érzékeljük, hogy milyen istentiszteleteink légköre, mert megszoktuk úgy, ahogy vannak, ahogy működnek. Egy igazságra szomjazó, érzékeny kívülálló azonban rögtön észreveszi, hogy istentiszteleteink megfelelnek-e azoknak a magasrendű, biblikus elveknek, amelyekről evangelizációs előadásainkon hallanak, és amit az általunk kiadott irodalom is közvetít.

A ránk bízott üzenet legelső felhívása így hangzik: „Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!” Hogyan képviselhetnénk hitelesen ezt az üzenetet, ha a saját istentiszteleteinken nem tükröződik ennek az igének a megszívlelése? Nem hirdethetjük hatékonyan a világnak ezt a felhívást, ha nem érvényesítjük személyes életünkben és istentiszteleteinken. Nem részletkérdésről van tehát szó, hanem magáról a hármasság üzenetéről. **Istentisztele-**

teinknek tanúskodniuk kell arról, hogy ismerjük, tiszteljük és szeretjük az élő Istent.

Reméljük, nem halványult még el testvéreinkben az e témáról szóló szombatiskolai tanulmány (2007/3.) üzenete és mondanivalója. Azért igyekeztünk előzetesen a szombatiskola keretében tanulmányozni és átgondolni az istentisztelettel kapcsolatos kérdéseket, hogy valóban belülről ható megújulás legyen az alapja az istentiszteleti rendünk javításának.

A testvérgyűlések egyes témái csak a leglényegesebb és a leggyakorlatiasabb dolgokat rögzítik, amelyekre vonatkozóan közös megegyezés is született, először a tanulmányi bizottságban, azután a múlt évben a prédikátorok, gyülekezeti vének és gyülekezetvezetők október 28-án tartott országos értekezletén, végül pedig január 9-én a törökkoppányi prédikátorértekezleteken. A testvérgyűléseken mindig elő lehet venni a megfelelő szombatiskolai tanulmányt, és ha szükséges, bővebben feltárni az egyes javítások és változtatások biblikus alapját.

Fontos, hogy e bevezető gondolatok is elhangozzanak az első testvérgyűlésen. Az a leghatékonyabb módszer, ha e tanulmány minden testvérhez eljut. Ezáltal jobban megértik a téma jelentőségét és a fő alapelveket, valamint felkészülhetnek az egyes testvérgyűlésekre, előre áttanulmányozhatják a soron következő anyagot.

I.

A CSEND MEGŐRZÉSE ÉS AZ ÁHÍTAT LEKÜLETE MINT ISTEN JELENLÉTÉNEK ÉS ÁLDÁSÁNAK A LEGFŐBB FELTÉTELE

1. Halaszthatatlan a reformáció e tekintetben. Régen felfismerjük a szükségességét, de mindeddig nem változtattunk azon a gyakorlatunkon, amely pedig egyértelműen összeegyeztethetetlen az igei mércékkel.

Fel kell tennünk magunknak a kérdést: jellemzi-e istentiszteleteinket az a csend, áhítat és tisztelet, amely megfelel az alábbi igének: „Az én házam imádság házának mondatik.” (Mt 21,13) Mihez hasonlíthatunk jelenleg jobban összejöveteleink: imádság házához vagy inkább ismerősök, barátok találkozóhelyéhez? „A te kegyelmedről elmélkedünk, ó, Isten, templomodnak belsejében” – mondja egy másik ige (Zsolt 48,10). Mi jellemzőbb istentiszteleti magatartásunkra: a csendes elmélkedés vagy a hangos beszélgetés?

2. Nem halaszthatjuk tovább a megjavulást ezen a téren, mert nagy lelki hátrányt szenvedünk, igen sok áldást veszítünk el helytelen istentiszteleti magatartásunk miatt. Figyeljük meg és vegyük szívünkre az alábbi súlyos kijelentéseket:

„A prédikációk hatástalanságának legtöbb esetben az az oka, hogy az imádkozók közönyösen viselkednek Isten házában... Az Isten háza iránti tisztelet kialakulóban van... Nem ez-e az oka annak, hogy családjainkban hiányzik a komoly istenfélelem?” (...) *A gondtalan, hangos nevetés és beszélgetés... nem egyszer megcsúfolta már Istent és angyalait.*” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek a gyülekezeteknek*, Gyarmati–Bósz kiadás, 202–206. o., *Bizonyságtételek*, V., 492. o.)

3. Itt kell kezdenünk az istentiszteleti megújulás és reformáció munkáját! E nélkül minden más változtatás, még ha egyébként helyénvaló és jó szándékú is, csak visszás lenne.

4. A megszokás hatalom, a pozitív változás érdekében önmagunk kitartó szoktatására van szükség. Nélkülözhetetlen olyan teremdiakónusoknak a közreműködése, akiknek szívügyük, hogy a javulás ezúttal valóban bekövetkezzék, és ennek érdekében udvariasan, de következetesen mindaddig figyelmeztetik a csendről elfeledkező testvéreket, amíg meg nem szokjuk mindannyian a valódi csend megteremtését és az áhítat megőrzését.

5. Fontos, hogy a személyes lelki előkészületre is ügyeljünk az imádság házába igyekezve. Már otthon fohászunk (ha kisgyermek van, őket is bevonva) az áldásért.

6. Ne késsünk el, hanem komolyan törekedjünk arra, hogy inkább percekkel előbb megérkezzünk és elfoglaljuk a helyünket. Ne csak a 11 órás istentiszteletre menjünk el, hanem a szombatiskolára is, más fontos okok mellett azért is, hogy lelkünk elő legyen készítve az igehirdetés meghallására, és valóban betelhessünk Isten igéjével és az ő jelenlétének csendjével és áhítatával.

7. Az istentiszteleti teremben csak a legszükségesebbet beszéljük meg, azt is suttogva. Ha az élő Isten láthatatlan, de valóságos jelenlétét óhajtjuk istentiszteleteinken, akkor vegyük komolyan ezeket az ígéket: „...hallgasson előtte az egész föld.” (Hab 2,20) „Hallgass az Úristen orcája előtt!” (Sof 1,7) „Őrizd meg lábadat, amikor Isten házához mész, mert hallgatás végett közeledned jobb... Isten a mennyben van, te pedig a Földön, azért a te beszéded kevés legyen.” (Préd 5,1–2) **Isten jelenlétében a csendes, tiszteletteljes rá figyelés, az Óra hallgatás a helyes magatartás az ember részéről.**

8. Lehetőleg ne hagyjuk szombatra még a gyülekezeti ügyekkel kapcsolatos intéznivalókat sem, igyekezzünk hét közben elvégezni ezeket. Jó dolog egymással beszélgetni, ápolni a testvéri kapcsolatokat, de egyrészt ezeket ne korlátozzuk szombatnapra, másrészt az istentiszteleti termen kívül tegyük. Ha szűk az előtér, ne restelljünk kabátot felvenni télen, és inkább kint beszéljünk. Halk, egymást hitben bátorító beszélgetéseket természetesen az istentiszteleti teremben is lehet folytatni a déli szünetben.

9. Különösen ügyeljünk az istentisztelet előtti és a közvetlenül utána következő időre. Áldásunkra van, ha csendes elmélkedéssel töltjük ezt az időt. A szombatiskola és az istentisztelet közötti szünetet ne megbeszélések lebonyolítására használjuk fel, hanem csendben készüljünk az istentiszteletre. Ha beszélgetni akarunk, azt inkább a déli szünetben tegyük, bizonyos idővel a befejezés után.

10. Az istentisztelet előtti és utáni csend megőrzése érdekében az alábbi rendet igyekezzünk következetes állhatatossággal bevezetni, rögzíteni: A szombatiskola énekkel és imádsággal együtt legkésőbb 10.40-kor fejeződjék be. (A szombatiskola nem attól jó, ha elnyújtjuk, a szombatiskola-vezetőket arra kell jól kiképezni, hogy az adott időkereten belül teljes és áldást nyújtó legyen a tanulmány megbeszélése.) A szolgálattevők 11 óra előtt 3 perccel menjenek fel a szószékre. Egy perc csend után hangozzanak el a hirdetések. (A hirdetéseket gondosan készítsük elő, rendszerítsünk hirdetőtáblát, és amit lehet, oda függesszünk ki, s csupán arra hívjuk fel a testvérek figyelmét, hogy ki-kí olvassa el a hirdetőtáblán levőket. Természetesen vannak hirdetések, amelyeknek szóban kell elhangozniuk, például betegekért való ima, halálesetek, saját gyülekezetben tartott evangelizációk stb.) A hirdetés után ismét egy perc csend következék, hogy a hirdetések el legyenek választva az istentisztelet kezdetétől. Az istentisztelet végén, a záró ének után a gyülekezet foglaljon helyet ismét egy percre – mint egy csendes egyéni elmélyüléshez –, és ez után kezdődjék meg a kivonulás a teremből.

11. Kisgyermekes szülőknek a kijáráshoz közeli, sorszáli székeket tartsuk fenn, hogy könnyen, azonnal kiléphessenek, mielőtt kisgyermekük zavarni kezdi az istentiszteletet.

II.

A TISZTELET KÜLSŐ KIFEJEZÉSEI:

AZ ISTENTISZTELETI HELYSÉG,

AZ ISTENTISZTELETEK JÓL SZERVEZETT RENDJE,

A RÉSZTVEVŐK MEGJELENÉSE

1. Bár külső dolgokról van szó, azonban ezekben is tükröződik Isten iránti tiszteletünk vagy tiszteletlenségünk. Ezenkívül visszahatnak ránk, befolyásolják gondolkodásunkat Istenről és hozzá való viszonyulásunkat. Ellen G. White bizonyosságot tesz arról, hogy sokkal nagyobb a jelentőségük ezeknek a dolgoknak, mint gondolnánk. „**Sokakban nem élnek szentebb gondolatok Isten háza iránt, mint bármilyen más közönséges hellyel kapcsolatban... Alapos változásra van szükség a gyülekezetben. Isten gyakran fordítja el orcáját azoktól, akik istentiszteletre gyűlnek össze az istentisztelethez való egész viszonyulásuk miatt, a ruházat, a magaviselet és az istenimádat tiszteletlensége következtében.**” (*Bizonyságtételek a gyülekezeteknek*, 208. o., *Bizonyságtételek*, V., 491. o.)

2. Alaposan nézzünk körül, hogy nincs-e valami illetlen, rendezetlen dolog a gyülekezeti teremben, továbbá az azt körülvevő mellékhelyiségekben és a kertben. Haladéktalanul tegyük rendbe az elhanyagolt dolgokat. Minden a legszebb és a legillendőbb legyen. Még téli időben sem nagy költség, hogy legalább egy szál élő virág legyen a szószék-nél. (A művirágdíszítés egyáltalán nem megfelelő a Teremtő imádságának helyén.) Minden kis részlet fejezze ki Isten iránti mély tiszteletünket és szeretetünket. Szívleljük meg ezt az intést: „*Az a szentség, amelyet a földi szenthelynek tulajdonítottak egykor, megtaníthatja a keresztyéneket arra, hogyan*

tiszteljük azt a helyet, ahol Isten találkozik népével.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, V., 491. o.) Az a legbiztonságosabb, ha egy jó ízlésű, gondos testvért megbízunk azzal, hogy mindenre folyamatosan felügyeljen, ami az istentiszteleti hely illő külső rendjével kapcsolatos.

3. Az istentisztelet levezetése is a legteljesebb rendben történjék. A bejelentések hibátlan nyelvezettel, mindenki számára jól hallhatóan hangozzanak el. Fontos ügyelni a közös éneklés minél szebb és felemelőbb voltára. Az ének- és zeneszolgálat igen értékes, ha jól megválasztott, istentisztelethez illő és jól felkészültek az énekesek, zenészek. Szolgálatuk nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy felkészítse a jelenlévőket az ige befogadására. **Minden gyülekezet igyekezzék saját harmonistáról gondoskodni!** Gyermekeinket ösztönözzük, tanítsuk, hogy ezt a szolgálatot megtiszteltetésnek tekintsék, és örömmel végezzék. Szívleljük meg az alábbi bizonyágtételt: **„Rendnek kell igazgatnia az istentisztelet helyét, idejét, folyamatát. Ne legyünk hanyagok és közömbösek semmiben, ami szent, ami az istentisztelethez tartozik.”** (Ellen G. White: *Válogatott bizonyágtételek*, II., 218. o.; lásd a részletes gyakorlati tanácsokat a szombatiskola 51–52., valamint 58–61. oldalán.)

4. Az istentiszteletet levezető testvérek kapjanak kiképzést szolgálatukat illetően. Nem helyes anélkül beosztani őket, hogy megtanítottuk volna a helyes rendre, gyakorlatra. Ebben az esetben nem tudnak mást tenni, mint azt, hogy követik, amit másoktól láttak, hallottak. Így megmerevednek bizonyos szokások – a leghelyesebb gyakorlat átgondolása, kialakítása helyett.

5. Továbbra is tartsuk meg azt a – sok helyen már rögzült – jó gyakorlatot, hogy az istentisztelet előtt mindazok a testvérek összegyűlnek közös imára a prédikátorral együtt, akiknek valamilyen szolgálatuk lesz az istentiszteleten.

6. Ügyeljünk az illő öltözködésre az istentiszteleten. Ne legyen helye se a hivalkodásnak, se a hanyagságnak. A nőtestvérek ne viseljenek nadrágot az Isten házában, akár szombaton, akár más napon kerül sor ott összejövetelre. A férfiak inget, zakót és nyakkendőt viselve végezzenek szószéki szolgálatot. Mindig helyesebb a sportos pulóverek helyett öltönyben, zakóban megjelenni az istentiszteleteken (részletesebben lásd a szombatiskola 36–38. oldalán).

III.

ISTEN BESZÉDÉNEK HIRDETÉSE ÉS HALLGATÁSA, KÖZÖS IMA, ADAKOZÁS AZ ISTENTISZTELETEN

1. Az istentisztelet legfontosabb elemei ezek. Sokatmondóak rájuk vonatkozóan az alábbi igék: *„Befogadván az Istennek általunk hirdetett igéjét, nem úgy fogadtátok, mint emberek beszédét, hanem mint Isten beszédét.”* (1Thess 2,13) *„A te kegyelmed sokaságából házádba mehetek, leborulok a te szent templomodban, a te félelmedben.”* (Zsolt 5,8) *„Az Úr iránt való fogadásaimat megadom az ő egész népe előtt.”* (Zsolt 116,14)

2. Az igehirdetést valóban úgy hallgassuk, mint Isten beszédét! Vegyük komolyan az Ellen G. White által adott in-

telmet: *„Senki se jöjjön aludni (se testileg, se lelkileg) Isten házába!...”* (*Bizonyágtételek*, 208. o.)

3. Szívleljük meg ezt az igét is: *„Hajoljunk meg, boruljunk le az Úr előtt, a mi Alkotónk előtt!”* (Zsolt 95,6) Ez az ige rámutat arra, hogy miért helyénvaló, illendő leborulnunk Isten előtt, amikor kéréseinkkel hozzá járulunk. Azért, mert Ő az Alkotó, mi pedig az Ő teremtményei vagyunk. Íme az Ellen G. White által közvetített egyértelmű kijelentések: **„Mind a nyilvános, mind a magánjellegű áhítaton kötelességünk meghajtani térduinket Isten előtt, amikor kéréseinkkel fordulunk hozzá. Ez a magatartásunk kifejezi Istentől való függésünket... Amikor az összejövetel elkezdődik, mindenki hajtson térdet a szent Isten jelenlétében!”** (*Szemelvények*, II., 294–297. o.; *Bizonyágtételek*, V., 492–493. o. Az idézett kijelentések szövegösszefüggését lásd a szombatiskola 29–30. oldalán.) Olyan félreérthetetlen az Ige és a bizonyágtételek útmutatása, hogy ezzel szemben nem lehet érv sem a kényelem szempontja, sem semmi egyéb emberi vélekedés.

4. A fenti egyértelmű kijelentésekhez igazodva, az alábbi változásokat javasoljuk istentiszteleti rendünkben: Ne csak a szombatnapi istentiszteletet kezdő imánál térdeljen le az egész gyülekezet, hanem a szombatiskolát befejező, valamint az istentiszteletet kezdő és befejező imánál is. Az istentisztelet kezdeténél, a hirdetések után, a csendes imára való felszólítást követően azonban csak a prédikátor és az óravezető térdeljen le, a gyülekezet pedig álljon fel az eddigi gyakorlat szerint. Ez az ima ugyanis a prédikátor, valamint a szószéki szolgálatot teljesítő testvér imája elsősorban, saját magáért, illetve szolgálatáért. Az adakozás begyűjtése után a hálaszöveg-olvasásnál és a hálaimánál is csak feláll a gyülekezet az eddigi gyakorlat szerint. Ez az ima ugyanis csupán egy hálaadó fohász. Az istentiszteletet kezdő és befejező imádságokban viszont mindannyiunk kéréseit tárjuk Isten elé.

5. A leborulással egybekötött, közös imára való felszólítás minden esetben ily módon pontosan ezekkel a szavakkal történjék: **„Aki szeretné és tehetik, azokkal letérdelve imádkozzunk. A többieket kérjük, hogy szíveskedjenek felállni.”** Ezáltal mentesítjük a vendégeket attól, hogy valódi belső indíték nélkül is kötelezőnek érezzék a leborulást.

6. A tized és a hálaadományok egybegyűjtése, valamint imádsággal való felajánlása az istentisztelet szerves része (lásd: 5Móz 26,2.5.10). Ezért nem kell aggódnunk azon, hogy kosárba gyűjtjük a sorokon végighaladva a tizedet és az adományokat. Ez az istentisztelet természetes és odailló része. **Az adakozás gyűjtését mindig a helyes szöveggel jelentsük be, a következőképpen: „Kérem a diakónusokat, hogy gyűjtsék egybe a hálaadományokat!”** (A tizedet ne említsük külön, mert a gyülekezeti tagok úgyszólván tudják, hogy miről van szó, a vendégekben pedig esetleg előítélet és téves gondolatok támadhatnak, mivelhogy nem ismerik, nem értik az erre vonatkozó bibliai tanítást.) A hálaadományok kifejezés utal arra, hogy nem minden résztvevőtől elvárt, mintegy „belépődíj jellegű” adakozásról van szó, hanem elő-

re elkészített, személyes hálából fakadó adományok egybe gyűjtéséről van szó. Az adománygyűjtő testvérek a kosarat ne tartsák mindenki elé, hanem csak oda nyújtsák, ahol már látják a kikészített borítékot vagy adományt. Így a vendégek nem érezhetik feszélyezve magukat.

7. A szombaticskolai adományokat is kosárba gyűjtjük (illetve, ahol a testvérek ehhez ragaszkodnak, a bejáratnál elhelyezett ládába vagy dobozba). Fontos, hogy minden esetben hangozzék el a hirdetés, és pontosan közölje, hogy milyen célt szolgálnak ezek a külön gyűjtött adományok. Például: „*Ma a könyvevangélista munka támogatására gyűjtünk adományokat.*” Vagy szombat délután: „*Megköszönjük a tábeaszolgálát támogatására szánt adományokat.*” (Az adománygyűjtésre vonatkozó tanácsokat lásd bővebben a 2007/3. szombaticskolai tanulmány 52–54. oldalán.)

IV.

AZ ÚRVACSORAI, VALLÁSTÉTELI, KERESZTSÉGI, ESKÜVŐI ISTENTISZTELET, ÁLDÁSKÉRÉS A KISGYERMEKEKRE, ÉS A TEMETÉSI SZERTARTÁS

1. Jézus megkérdezte az utolsó vacsorán tanítványaitól: „*Értitek-e, amit veletek cselekszem?*” Ez a kérdés nekünk is szól: értjük-e valóban, hogy mit cselekszünk az úrvacsorán, világos-e számunkra a jelképek jelentése? Ajánljuk, hogy a legközelebbi úrvacsora előtt ki-ki olvassa át ismét a szombaticskola (2007/3.) VI. és VII. tanulmányát, és az így nyert mélyebb megértés legyen az alapja az úrvacsorára való lelki előkészületnek.

2. Egy jó gyakorlat kezdődött el évekkal ezelőtt közösségünkben, de nem szilárdult meg eléggé. Az úrvacsorát előkészítő igehirdetésre gondolunk az úrvacsorát megelőző héten. Ügyeljünk arra, hogy ez soha ne maradjon el! Külön hívjuk fel rá a beosztott igehirdető figyelmét. Nem elég egy száraz bejelentés, hogy a következő héten úrvacsora lesz, és esetleg egy általános felhívás, hogy mindenki készüljön lélekben. A gyülekezetünknek konkrét ösztönzést és iránymutatást kell kapnia arra vonatkozóan, hogy miben is áll, miért is szükséges az embernek „*megpróbálnia*” magát az úrvacsora előtt.

3. Számos gyülekezet bevezette már azt a gyakorlatot az úrvacsorákon, hogy a kenyérért és a pohárért való imánál az egész gyülekezet letérdel. Mindenképpen ez a helyes, kövesse ezt minden gyülekezet, hiszen ez a legkomolyabb, legünnepélyesebb ima, amikor hálát adunk Krisztus áldozatáért, Isten üdvöztető kegyelméért, és elkötelezzük magunkat a hűséges tanítványságra. Helyénvalónak látszik az úrvacsorai rendünkön az a változtatás is, hogy úrvacsorai igehirdetés után letérdelve együttesen imádkozzunk a hallott ígék megszívleléséért, szívünk megtisztítását kérve, lelki előkészületként a lábmosáshoz. Azért is javasoljuk ezt, mert sok helyen gyakorlattá lett, hogy közvetlenül a lábmosás előtt, a mosdótál előtt mondanak testvéreink letérdelve egyéni imádságot. Ezt azonban nem lehet ott igazán elmélyülten és zavartalanul tenni, és az úrvacsora idejét is elnyújtja. Ha az igehirdetés végén a lábmosás szereztetési igéi előtt közösen,

komolyan, elmélyülten imádkozunk az istentiszteleti teremben, akkor szükségtelenné válik a külön egyéni imádság a lábmosás helyén.

4. A vallástételei istentisztelettel kapcsolatban azt ajánljuk: ne csak az „igen-nem” feleletek hangozzanak el, hanem adjunk alkalmat arra, hogy a keresztelendő néhány mondatnál személyesen is vallást tegyen keresztségi szándékáról, megtérése öröméről. Nem kell ezt kötelezővé tenni, hiszen félénkebb, nehezebb beszédű is lehet egy őszintén megtért testvér, de biztosítsuk rá a lehetőséget. A legtöbben hálással örömmel szólnak néhány szót, ami a gyülekezetnek nagy áldására van. A *Bizonyságtételek* azt tanácsolja, hogy legyen helye tapasztalatok elmondásának az istentiszteleten, és ezt a tanácsot különösképpen helyénvaló érvényesíteni a vallástételei istentiszteleten is.

5. Keresztségi istentiszteleteinken igen fontos a csend és az áhítat megőrzése, hiszen olyan szent cselekményről van szó, amely felett *Isten angyalainak színe előtt is öröm van* (Lk 15,7). Rendszerint tolongás, hangos beszéd szabadul el, mindjárt a keresztség végén, a keresztelendők üdvözlésénél. Az a helyes, ha az istentisztelet végeztével a keresztelendők ünnepélyesen kivonulnak a teremből, és az üdvözlésekre már az istentiszteleti termen kívül kerül sor, ott sem harsányan, nagy hanggal, hanem belsőséges, igaz örömmel, az előzőleg lezajlott szent cselekményhez illően.

6. Az esküvői istentisztelettel kapcsolatban arra hívjuk fel a figyelmet, hogy az ifjú pár és a násznép, valamint a gyülekezeti tagok öltözködése, megjelenése egyaránt istentisztelethez illő legyen, s ne vonuljon be semmiféle világiasság az esküvői rendkívüli alkalma jogcímén. A vendégek öltözködéséhez természetesen semmi beleszólásunk nincs, nem szabad hogy legyen, a fentiek a gyülekezeti tagokra vonatkoznak. A szombaticskolában olvashattunk arról az új rendről is, hogy a házasulandók részéről egy fogadalomtétel is elhangzik majd a jövőben, amit a prédikátor után mond az ifjú pár. (Indoklását lásd a szombaticskolában.) Ennek a szövegét természetesen előre ismerniük kell, és a prédikátornak meg kell velük beszélnie annak mély tartalmát, jelentőségét. A prédikátor ezen kívül feltétlenül tartson előkészítő lelkigondozói megbeszéléseket is a házasulandókkal.

7. *Áldáskérés a kisgyermekre* – ezzel kapcsolatban csupán arra hívjuk fel a figyelmet, hogy ez a kifejezés helyesebb, mint a *gyermekbemutató elnevezés*. Az áldáskérés azonban természetesen nemcsak a kisgyermekre vonatkozik, hanem a szülőkre is. (Lásd bővebben az áldáskérés jelentőségéről leírtakat a szombaticskolai tanulmányban.)

8. A temetési szertartással kapcsolatban a következőkre hívjuk fel a figyelmet: Ne uralkodjék el a laodiceai langyosság abban a tekintetben is, hogy „*nincs időnk*” elmenni testvérünk temetésére. Tartsuk fontosnak a testvéri együttérzés kifejezését. A temetés fontos bizonyságtévesi alkalom is, ilyen szempontból is számít a részvételünk. Fontos, hogy a közös énekek előre, megfelelő módon legyenek kiválasztva, és az éneklők egy helyre csoportosuljanak. Valaki kapjon megbízást az előkészület és a temetési szertartás egészének felügyeletére, jó rendjének biztosítására.